

VÍZOVÁ AMNESTIE V EVROPSKÝCH ZEMÍCH

Eva Částková

Parlament České republiky
Kancelář Poslanecké sněmovny
Parlamentní institut

Obsah:

VÝHODY A RIZIKA REGULARIZAČNÍCH PROGRAMŮ	3
REGULARIZAČNÍ PROGRAMY V JEDNOTLIVÝCH STÁTECH EU V LETECH 1980-2008	5
ŠPANĚLSKO.....	5
FRANCIE	8
BELGIE.....	9
ŘECKO	9
ITÁLIE	11
LUCEMBURSKO	11
PORTUGALSKO.....	12
SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ.....	12
POLSKO.....	13
PRAMENY	14

Výhody a rizika regularizačních programů

V současné době je v Evropě podle odhadů přibližně 5,5 milionů nelegálních imigrantů, přičemž lze předpokládat, že značná část z nich zůstane a noví přibudou¹. Proto je pochopitelné, že se některé státy snaží tento fakticky existující stav řešit. Vízová amnestie, jakožto jedna z možností regularizace nelegální migrace (tzn. legalizace nelegálních imigrantů) označovaná jako tzv. „one-shot regularisation“, je používána mnoha evropskými státy (nikoli však všemi) jako nástroj migrační politiky státu, jehož dopady jsou citelné i v jiných státních politikách. Zkušenosti některých evropských zemí ukazují, že pro dosažení požadovaného efektu je nutné, aby byla vízová amnestie prováděna v doprovodu dalších opatření, nikoli osamoceně. Potřebu řešit postavení nelegálních imigrantů v Evropě vyjádřila nedávno i Rada Evropy.²

Regularizační programy pro nelegální imigranty jsou otázkou velmi diskutabilní a existuje proto mnoho argumentů pro i proti. Ve zprávě Rady Evropy z 6. června 2007³ jsou mezi hlavní **argumenty zastánců regularizace** řazeny:

1/ Snížení počtu nevidovaného obyvatelstva

Např. v Itálii počet cizích státních příslušníků narostl z 0,6 % v roce 1991 na 3,4 % v roce 2004. Nicméně mnoho odborníků se domnívá, že tento efekt je pouze dočasný a s dalším přílivem nevidovaného obyvatelstva se změní.

2/ Snížení objemu šedé ekonomiky a zvýšení výnosu z daní a příspěvků na sociální zabezpečení

K regularizačním programům se často uchylují země, které mají vysoké procento šedé ekonomiky (zejména Španělsko, Řecko, Itálie). Tyto země se proto snaží přilákat imigranty s nabídkou možnosti legálního zaměstnání, neboť si uvědomují, že nelegální imigranti většinou za stávajícího stavu jinou možnost zaměstnání, než-li v šedé sféře, nemají. Nicméně některé provedené výzkumy naznačují, že i po provedení regularizace mnoho z imigrantů zůstane pracovat v nelegální sféře či se do ní později vrátí (navrácení se zpět do šedé sféry bývá důsledkem těchto programů, které legalizují pobyt imigrantů jen na časově omezenou dobu – po jejím vypršení se legální imigranti opět dostávají do ilegality).

¹ Rezoluce Parlamentního shromáždění Rady Evropy č. 1568 (20007).

² Rezoluce Rady Evropy č. 1568 (2007).

³ Dostupné na: <http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/WorkingDocs/Doc07/EDOC11350.htm>

3/ Zlepšení v oblasti lidských práv a důstojnosti imigrantů a snížení jejich vykořisťování

Tento důsledek regularizace souvisí s možností imigrantů zapojit se do legálních pracovních procesů a s jejich celkovým vyvedením z ilegality. Francie, Belgie či Lucemburk zaštiťovaly regularizaci humanitárními důvody či usnadněním sociálního a ekonomického začlenění imigrantů.

Ilegální imigranti často vzhledem ke své situaci vykonávají práci, o níž není mezi domovskými státními příslušníky zájem. Vyvedení těchto osob z ilegality, tak může napomáhat dodržování pracovně právních a jiných předpisů ze strany zaměstnavatele.

4/ Zvýšení povědomí a kontroly nad nevidovaným obyvatelstvem

Regularizační programy mohou zemi přinést informace o demografickém rozložení imigrantů a jejich zapojení na trhu práce, což může být v budoucnu užitečné při plánování opatření pro budoucí usměrňování migrace.

5/ Náprava nedostatků z minulých programů

Pro ČR nepodstatný argument. Některé země se uchýlily k dalším regularizačním programům, neboť předchozí nesplnily jejich očekávání (např. Itálie).

6/ Prohloubení právního státu a zvýšení národní bezpečnosti

S ohledem na situaci, že nelegální imigranti žijí v ilegalitě a často i v nedobrych sociálních podmínkách, jsou mnohem více náchylní k zapojení do kriminálních aktivit. Na druhou stranu právě skutečnost, že se jedná o osoby žijící v ilegalitě, ztěžuje orgánům činným v trestním řízení jejich postih.

7/ Uspokojení potřeb pracovního trhu

Některé pracovní pozice (zejména málo kvalifikované manuální práce) je složité vzhledem k růstu životní úrovně, stárnutím obyvatel apod. obsazovat. Legalizovaní imigranti mohou být zdrojem pracovní síly, která potřebné pozice naplní.

Mezi nejvýznamnější **argumenty proti** se řadí skutečnost, že legalizace je svého druhu *odměna za nelegální jednání*, které *další nelegální migraci* ve svém důsledku jen podpoří (tzv. haló-efekt). Noví nelegální imigranti budou motivováni k takové migraci právě vidinou budoucí

možné legalizace. Studie provedené po roce 1986, kdy proběhl regularizační program v USA, ukazují buď, že nelegální migrace lehce vzrostla či, že zůstala víceméně stejná.

Dalším z argumentů proti regularizačním programům je fakt, že v jejich důsledku dojde k vyššímu zatížení veřejných služeb (zdravotní péče, školství apod.).

Jak již bylo řečeno, regularizační programy v minulosti uskutečnilo několik evropských států, přičemž jejich výsledky se s očekáváním shodovaly v různé míře. Mezi důvody, které způsobily neúspěch konkrétních regularizačních programů teorie řadí:

1/ Pokud byla regularizace udělena pouze na krátkou dobu, mnoho z těch, kterým platný titul k pobytu či práci vypršel, zůstalo v zemi nelegálně dál. Italská a španělská zkušenost ukázaly, že významný počet žadatelů v nových regularizačních programech žádal poté, co se zúčastnil programu předcházejícího.

2/ Administrativní a kapacitní nepřipravenost státu na nápor žadatelů způsobila nemožnost plnit stanovené lhůty apod.

3/ Nedostatek publicity o programu zapříčinil nízký počet žadatelů.

4/ Pokud byla stanovena příliš přísná kritéria (např. důkaz o zaměstnání, důkaz o dlouhém pobytu v zemi, pas apod.), nebyla je schopna většina imigrantů splnit. Tato skutečnost vedla i k tomu, že potřebné dokumenty byly falsifikovány.

Regularizační programy v jednotlivých státech EU v letech 1980-2008⁴

Španělsko

Od roku 1985 uskutečnilo Španělsko 6 regularizačních programů, v jejichž rámci legalizovalo postavení okolo 1,25 milionů imigrantů. Prvních 5 programů se potýkalo s administrativními nedostatky i slabou informační kampaní, poslední program z roku 2005 se však považuje za úspěšný.

Rok	Právní základ	Počet žadatelů	Počet úspěšných žadatelů	Poskytnuté povolení	Podmínky programu
1985 ⁵	imigrační zákon č. 7/1985	44 000	23 000	obnovitelné povolení k pobytu v délce jednoho roku a pracovní povolení	- přítomnost v zemi před 24. červencem 1985 - pracovní nabídka

⁴ Zdroj tabulkových přehledů: převážně Zpráva pro výbor pro migraci, uprchlíky a obyvatelstvo Rady Evropy, 6. července 2007.

červenec – prosinec 1991	-	135 000	109 000	povolení k pobytu v délce 3 roky	- pobyt a zaměstnání v zemi od 15. května 1991 - žadatelé o azyl, jejichž žádosti byly zamítnuty či se projednávali
1996	novela imigračního zákona, královský dekret	25 000	21 000	povolení k pobytu v délce 5 let	- zaměstnání v zemi od 1. ledna 1996 nebo - pracovní povolení či povolení k pobytu vydané po květnu 1996 nebo - člen rodiny imigranta žijící ve Španělsku před lednem 1996
březen-červenec 2000	imigrační zákon z roku 2000	247 000	153 000	povolení k pobytu v délce 1 rok	- pobyt ve Španělsku před 1. červnem 1999, - pracovní povolení či povolení k pobytu v předchozích třech letech nebo - žádost o pracovní povolení nebo o povolení k pobytu
2001	-	691 000	577 000	povolení k pobytu v délce jednoho roku	- přítomnost v zemi před 23. lednem 2001, - prokázání začlenění do španělského pracovního trhu, rodinné vazby se španělským občanem nebo cizincem, kterému bylo uděleno povolení k pobytu, není vedeno žádné řízení trestněprávního charakteru (no charges pending)
2005	novelizace imigračního zákona č. 10/00, dekret č. 2393/2004	691 000	577 000	roční pracovní povolení a povolení k pobytu, po němž následuje obnovitelné povolení na dva roky, přičemž je poté možné udělení trvalého pobytu	Pro zaměstnavatele: - důkaz, že jsou evidováni a že hradí příspěvky do sociálního zabezpečení - důkaz, že v průběhu předchozích dvanácti měsíců neporušili imigrační právo - důkaz, že nebyli potrestáni za porušení práv zaměstnanců nebo imigrantů Pro imigranty - důkaz o registraci na obecním úřadě ve Španělsku před 7. srpnem 2004 a přítomnost ve Španělsku v době žádosti - pracovní smlouva - čistý trestní rejstřík

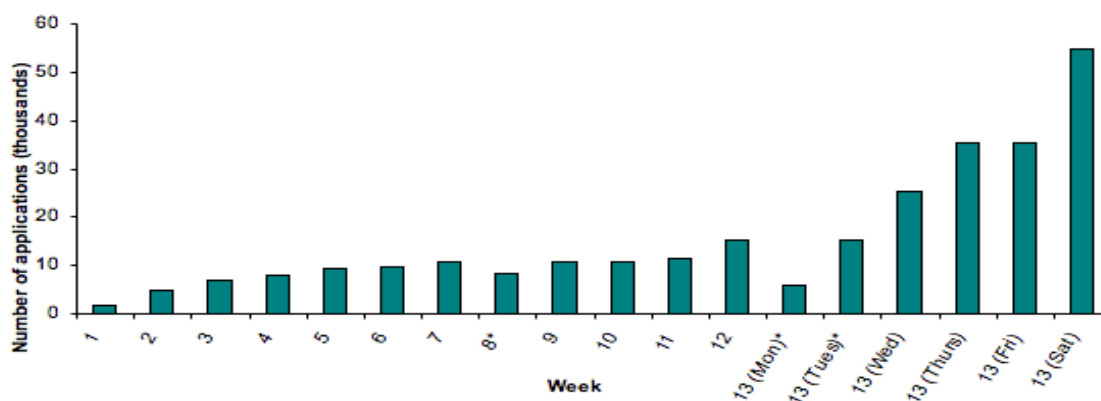
Regulační program 2005 „Normalizace nelegálně pracujících cizinců“

30. prosince 2004 vláda schválila dekret, který obsahoval mimo jiné ustanovení o regularizačním programu. Cílem programu bylo reagovat na poptávku pracovního trhu po zahraniční pracovní síle a současně snížit počet nelegálních pracovníků.

⁵ Původní stanovená dvouměsíční lhůta pro podání žádosti byla prodloužena na devět měsíců.

Program zahrnoval nejen regularizaci postavení některých pracujících imigrantů, ale i posílení kontroly v oblasti imigračního práva (např. vyšší pohraniční kontroly, inspekce na pracovišti) a také rozšířil a zpružnil cesty pro legální ekonomickou imigraci.

Žádosti o regularizaci podávali zejména zaměstnavatelé imigrantů, v případě imigrantů pracujících ve více domácnostech tito imigranti sami. Lhůta pro podávání žádostí byla limitována třinácti týdny (od 7. února do 7. května 2005), přičemž intenzitu podávání žádostí v jejich průběhu ilustruje následující tabulka. Největší počet žádostí (mezi 100 000-200 000) zaznamenal Madrid, Katalánsko a oblast Valencie.

Zdroj: <http://www.migrationinformation.org/Feature/print.cfm?ID=331>

Program se vztahoval na zaměstnané cizince, kteří pobývali ve Španělsku po dobu delší než 6 měsíců a neměli žádný záznam v trestním rejstříku. Dále se vyžadovala pracovní smlouva uzavřená na dobu alespoň šest měsíců (tři měsíce pro pracovníky v zemědělství). Program se nevztahoval na děti, manžely, studenty, osoby samostatně výdělečně činné nebo ty, kteří měli pouze povolení k pobytu.

Žadatelům, kteří splnili daná kritéria, bylo poskytnuto povolení k pobytu a pracovní povolení v délce jednoho roku poté, co zaměstnavatel zaplatil daň za první měsíc a pracovní smlouvu potvrdil úřad sociálního zabezpečení. V průběhu doby pro podání žádosti a ještě tři měsíce poté došlo k pozastavení všech dalších žádostí imigranta (včetně např. žádosti o udělení trvalého pobytu).

Dále byl vytvořen národní seznam pracovních pozic, které je obtížné zaplnit španělskými občany. Tento katalog obsahující pozice jako např. pracovníci v domácnosti, kuchaři, řidiči nákladních automobilů či čišníci je aktualizován každé tři měsíce a slouží jako vodítko v oblasti zaměstnanosti. Imigranti mohou také po jednom roce získat dočasné povolení udělené za účelem sjednocení rodiny.

Co se týká kontroly dodržování práva na poli imigrace, plánovalo se v době mezi 7. květnem 2005 a 31. prosincem 2005 okolo 500 000 inspekcí (maximální výše pokuty byla 60 000 EUR za jednoho zaměstnance). Dále byla zřízena meziministerská databáze za účelem odhalení podvodů.

Španělský program z roku 2005 rozpoutal diskusi i na evropské scéně. Odpůrci programu mu vytýkali zejména vzdálení se společným politikám EU a patrný byl i strach členských států z možného snadného přesunu imigrantů regularizovaných ve Španělsku v rámci Schengenského prostoru.

Francie⁶

Ve Francii se uskutečnili dva velké regularizační programy.

Program, který probíhal od 6. června 1981 do 29. února 1983, měl za cíl odhalit nelegální imigranty i snížit velikost šedé ekonomiky. Řádné uskutečňování programu v praxi naráželo na neochotu zaměstnavatelů poskytnout nelegálním imigrantům potřebné dokumenty. V důsledku tohoto stavu proto úřady akceptovaly i důkazy o pravdivosti imigrantovy pracovní historie poskytnuté třetí stranou.

Druhý z programů probíhal od 24. června 1997 do 30. dubna 1998. Primárně byl zaměřen na sjednocení rodin a rodiny v neuspořádaných podmínkách.

Rok	Právní základ	Počet žadatelů	Počet úspěšných žadatelů	Poskytnuté povolení	Podmínky programu
1981-1982	ministerská vyhláška	150 000	130 000	trvalý pobyt	- pobyt v zemi před 1. lednem 1981 a - důkaz pevného zaměstnání nebo pracovní smlouva
1997-1998	zákon Debré	150 000	87 000	trvalý pobyt	- souvislý pobyt ve Francii po sedm let a skutečné rodinné vazby nebo - dopis zaměstnavatele obsahující příslib zaměstnání, skutečné rodinné vazby a pětiletý pobyt ve Francii

⁶ V červnu 2006 byl přijat nový imigrační zákon. Zákon výslovně podporuje zaměstnávání kvalifikovaných imigrantů, limituje přístup k povolení k trvalému pobytu a občanství a omezuje i imigraci za účelem sjednocení rodin. Zákon mimo jiné přináší zrušení vazby mezi dobou, po kterou imigrant pobýval ve Francii a povolením k trvalému pobytu. Trvalý pobyt a státní občanství budou udělovány na základě nově stanovených kritérií a na základě posouzení jednotlivých případů.

Belgie

Přijetí zákona⁷, na jehož základě regularizace probíhala bylo podmíněno faktickou situací, která v Belgii existovala na konci 90. let. Jedním z důvodů regularizace byl stále větší tlak nelegálních imigrantů a organizací, které je podporovaly. Došlo i k vytvoření hnutí za regularizaci nelegálních imigrantů a uprchlíků.

Regularizovaní imigranti mohli v rámci programu získat dlouhodobý pobyt. Žádosti byly podávány v průběhu tří týdnů a v rámci programu žádalo o regularizaci na 50 000 osob. Předpokladem úspěšné žádosti byla přítomnost imigranta v Belgii před 1. říjnem 1999 a splnění některé z těchto podmínek:

- podaná žádost o azyl, která je dlouhodobě projednávána nebo
- nemožnost návratu do vlasti z humanitárních důvodů,
- vážné onemocnění či
- předchozí pobyt v zemi po dobu šesti let.

Program nebyl veřejností vnímán kladně a spíše se považoval za nutné zlo, které mělo napravit chyby učiněné v minulosti. kdy bylo umožněno, aby mnoho imigrantů žilo v ilegalitě. Program tak byl chápán jako možnost nového začátku migrační politiky. V praxi se program potýkal s nepřipraveností administrativy, v jejímž důsledku docházelo k průtahům.

Řecko

V minulosti proběhlo několik programů, které měly za cíl regularizovat vysoký počet nelegálních imigrantů způsobený mj. restriktivními imigračními zákony a rozsáhlou sítí šedé ekonomiky.

Řecko uskutečnilo tři regularizační programy. Dvěma prvním regularizačním programům se vytýká chaotičnost, nedostatečný dohled, žádná překlenující strategie řízení migrace (bílé karty udělovány pouze na šest měsíců). Ačkoli byla v prvních dvou případech regularizace veřejnost silně proti, vláda se rozhodla upřednostnit možné ekonomické výhody (vyšší daňové výnosy, dostatek legální levné pracovní síly), které regularizace přináší.

Regularizace z roku 2005, která měla za cíl zejména zlepšit postavení nelegálních imigrantů a přinést socioekonomické výhody řecké společnosti, se považuje oproti předchozím za celkově úspěšnější, nicméně ani v tomto případě nebyla administrativa zcela připravena.

Rok	Právní základ	Počet žadatelů	Počet úspěšných žadatelů	Poskytnuté povolení	Podmínky programu
1997-1998 ⁸	prezidentské dekrety	370 000 (bílá karta) 228 000 (zelená karta)	370 000 (bílá karta) 220 000 (zelená karta)	pobyt v délce 6 měsíců (bílá karta) pobyt a práce v délce 1-5-let (zelená karta) ⁹	Bílá karta: - prokázání přítomnosti v Řecku od 27. listopadu 1997 Zelená karta: - bílá karta - legální zaměstnání od 1. ledna 1998 - zaměstnání po dobu minimálně 40 dní za minimální mzdu s příspěvkem na sociální zabezpečení
2001 ¹⁰	zákon č. 2910/2001	368 000	228 000	povolení k pobytu v délce 12 měsíců ¹¹	- důkaz o právním statutu a nepřetržitém pobytu po vypršení platnosti dokladů nebo - důkaz o nepřetržitém pobytu v zemi po dobu jednoho roku
2005	imigrační zákon č. 3386/2005 ¹²	145 000	K 5. červnu 2006 bylo vyhověno 19 000 žádostem, 2 000 bylo zamítnuto.	povolení k pobytu v délce 12 měsíců	- imigranti, kteří měli původně legální status (měli povolení k pobytu k 30.6.2004 anebo takové, které propadlo až po tomto datu), který si však neprodloužili a zároveň prokázali, že hradili příspěvky na sociální zabezpečení (pokud to nebyli schopni prokázat, mohli si dokoupit kolky sociálního zabezpečení v odpovídající hodnotě) nebo - imigranti, kteří prokázali, že do Řecka přišli před 31.12.2004 ¹³ .

⁷ Loi relative à la régularisation de séjour de certaines catégories d'étrangers séjournant sur le territoire du Royaume du 22 décembre 1999.

⁸ Na základě prezidentských dekretů se mohli nelegální imigranti ucházet o tzv. bílou kartu. Bílá karta byla předpokladem pro udělení tzv. zelené karty, která opravňovala k pobytu a práci v délce 1-5-let.

⁹ Většina zelených karet byla udělena pouze na 1 rok.

¹⁰ Lhůta pro registraci trvala od 2. června 2001 do 2. srpna 2001

¹¹ Řecká administrativa nebyla připravena nápor žádostí, a proto byla platnost všech dočasných povolení prodloužena až do 31. prosince 2002.

¹² Mezi hlavní cíle zákona bylo vytvoření rámce pro řízení migrace, zjednodušení byrokratických postupů prostřednictvím sjednocení povolení k pobytu a pracovních povolení, zavedení úpravy pro osoby s dlouhodobým povolením k pobytu, zjednodušení sjednocování rodin a začlenění imigrantů do řecké společnosti.

¹³ Podmínkou pro získání povolení k pobytu pro tuto kategorii osob bylo učinění prohlášení, že důvodem jejich pobytu v Řecku je výkon konkrétního zaměstnání a uvedení jmen závislých dětí a manželky žijících v Řecku. Dalšími požadavky bylo zdravotní osvědčení, důkaz o „zakoupení 150 pracovních dní“ v hodnotě známek sociálního zabezpečení, důkaz o podání žádosti o zdravotní knížku a zaplacení poplatku 150 EUR.

Itálie

V Itálii proběhlo do současné doby 5 regularizací. Itálie se k regulacím uchylovala zejména z ekonomických důvodů. Odhadovaný podíl šedé ekonomiky na ekonomice státu činí až 40 %, a proto byla Itálie motivována zejména regulací šedého sektoru. Programy se uskutečňovaly v rozmezí několika let s jasným ekonomickým motivem, nicméně s ohledem na skutečnost, že postoj veřejnosti k imigrantům a jejich regularizaci byl negativní, každý z programů byl však představován jako poslední a nezbytný pro napravení nedostatků předchozích.

Rok	Právní základ	Počet žadatelů	Počet úspěšných žadatelů	Poskytnuté povolení	Podmínky programu
1986	Zákon o pobytu cizinců č. 943/1986	-	119 000	dočasné pracovní povolení	- pobyt v Itálii před 27. lednem 1987 a - garance zaměstnavatele (employer sponsor)
1990	zákon Martelli z roku 1990	-	235 000 ¹⁴	povolení k pobytu v délce 2 roky	pracovníci a studenti žijící v Itálii před 31.prosincem 1989
1995	vládní dekret	256 000	238 000	povolení k pobytu v délce jednoho nebo dvou let	- pobyt v Itálii - zaměstnání v průběhu předchozích šesti měsíců nebo nabídka zaměstnání od zaměstnavatele, - zaplacený příspěvek na sociální zabezpečení za tři měsíce
1998	imigrační zákon č. 40 z roku 1998	308 000	193 000	dočasné pracovní povolení	- přítomnost v Itálii před 27.březnem 1998 - prokázání ubytování - zaměstnavatelé platí daň z příjmu
2002	zákon Bossi-Fini z roku 2002	700 000	635 000	dočasné povolení v délce 1 rok	- důkaz o zaplacení penzijního příspěvku za tři měsíce - důkaz o stálém zaměstnání

Lucembursko

Regularizace imigrantů proběhla na základě podnětu nevládních organizací a některých odborových svazů v roce 2001. Účastnilo se jí 2 894 osob, přičemž 1 839 osobám bylo uděleno povolení k pobytu v délce šest měsíců, které mělo imigrantům umožnit hledání práce. Povolení mohlo být po vypršení šestiměsíční lhůty prodlouženo. Cílovou kategorií programu byli imigranti, kteří splňovali tato kritéria:

- byli přítomni v zemi před 1. červnem 1998 nebo
- měli ilegální zaměstnání před 1. lednem 2000 nebo

¹⁴ Většina z regularizovaných osob byla v pozici uchazečů o zaměstnání (180 000).

- v případě, že se jednalo o uprchlíky a vstoupili do země před 1. lednem 2000.

Portugalsko

Regularizační programy měly napomoci uspokojení rozvíjejících se pracovních potřeb. Portugalsko uskutečnilo tři programy, přičemž první dva se potýkaly s nedostatkem administrativního zázemí a nedostatečnou informační kampaní. Program z roku 2001 je součástí koncepce imigrační politiky, která vychází z podpory legální migrace založené na pracovních potřebách země, začleňování imigrantů do portugalské společnosti a boji proti nelegální migraci.

Rok	Právní základ	Počet žadatelů	Počet úspěšných žadatelů	Poskytnuté povolení	Podmínky programu
říjen 1992- březen 1993	-	80 000	38 000	dočasný pobyt	pobyt v zemi před 15. dubnem 1992
červen – prosinec 1996	-	35 000	31 000	dočasný pobyt	<ul style="list-style-type: none"> - docházelo k rozlišení mezi žadateli z portugalsky mluvících zemí (pobyt v zemi před 31 prosincem 1995) a žadateli z jiných neevropských zemí (pobyt před 25. březnem 1995)¹⁵ - důkaz o zapojení do profesní aktivity - základní znalost portugalštiny - zajištění bydlení - čistý trestní rejstřík
leden- listopad 2001	zákon č. 4/2001	-	170 000	povolení k pobytu v délce jednoho roku s možností prodloužení čtyřikrát. Po pěti letech je imigrant oprávněn k trvalému pobytu.	<ul style="list-style-type: none"> - přítomnost v zemi - platné pracovní povolení

Spojené království

Spojené království nikdy neuskutečnilo regularizaci imigrantů ve větším rozsahu, upřednostňuje systém, kdy neomezené povolení k pobytu získají ti, kteří v zemi žijí 14 let.

Regularizační program proběhl v roce 1998, kdy bylo regularizováno 200 osob. Úspěšní žadatelé získali dočasné pracovní povolení v délce trvání jednoho roku. Cílovou skupinou programu byli osoby, které přišli do země před 23. červencem 1998, měli platný pas, byli zaměstnáni v domácnosti a prokázali, že jsou schopni se uživit.

¹⁵ V důsledku tohoto rozlišování skupin imigrantů pocházelo 67% regularizovaných imigrantů ze států PALOP (*Países Africanos de Língua Oficial Portuguesa*).

Polsko

Regularizační program (abolicja) proběhl na základě cizineckého zákona z 13. června 2003. Program neměl výrazných politických oponentů a byl přijat na základě jednomyslnosti. Podstata programu spočívala v regularizaci pobytu těch osob, které vstoupily na polské území legálně, ale neopustili ji v době, kdy tak byli povinni učinit. Ti, kteří měli nepřetržitý pobyt v Polsku po dobu minimálně 6 let (od 1. ledna 1997), měli bydlení a vlastní finanční prostředky na pokrytí nutných výdajů (nebo příslib zaměstnání od zaměstnavatele) mohli podat žádost o dočasné povolení k pobytu v délce trvání jednoho roku. Mezi 1. zářím a 31. prosincem podalo žádost 3 218 imigrantů. Program byl následně rozšířen až do listopadu 2004.

Největší počet žadatelů byl v regionu Mazowieckie (hl. město regionu: Varšava, 33 %), Małopolskie (hl. město regionu: Krakov, 13,5 %), Dolnośląskie (hl. město regionu Vratislav, 10,3 %) a Łódzkie (hl. město regionu Lodž, 9,8 %).

Cizinecký zákon poskytl těm cizincům, kteří pobývali v Polsku ilegálně a jejich pobyt nesplňoval náležitosti stanovené regularizačním programem, možnost opustit Polsko bez jakýchkoli důsledků (mala abolicja). Osoby museli v průběhu září a října 2003 oznámit policii či hraniční strážci svůj nelegální status. Na tomto základě bylo vyhoštěno 282 osob.

Polský program, jehož cílem bylo zejména legalizovat stav, který již existoval de facto a umožnit tak opuštění šedé ekonomiky cizincům, kteří byli nuceni hledat zaměstnání v ní, bývá charakterizován jako neúspěšný, a to zejména s ohledem na nedostatečnou předchozí informační kampaň¹⁶.

¹⁶ Např. Iglicka Krystyna - EU Membership Highlights Poland's Migration Challenges, Center for International Relations, Warsaw, 2005, dostupné na <http://www.migrationinformation.org/Profiles/display.cfm?id=302> či Iglicka Krystyna, Kaźmierkiewicz Piotr a Weiner Agnieszka - Current Immigration Debates in Europe: A Publication of the European Migration Dialogue, září 2005, dostupné na <http://www.isp.org.pl/files/9449031050031769001129732716.pdf>

Prameny

- Levinson Amanda – The regularisation of Unauthorised Migrants, Literature Survey and Country Case Studies, Oxford University, 2005, dostupné na:
<http://www.compas.ox.ac.uk/publications/Regularisation%20programmes.shtml>
- Zpráva pro výbor pro migraci, uprchlíky a obyvatelstvo Rady Evropy, 6. červenec 2007, dostupné na:
<http://assembly.coe.int/Mainf.asp?link=/Documents/WorkingDocs/Doc07/EDOC11350.htm>
- Levinson Amanda - Why Countries Continue to Consider Regularization, Migration Information source, září 2005, dostupné na: <http://www.migrationinformation.org/Feature/display.cfm?ID=330>
- Arango Joaquín, Jachimowicz Maia- Regularizing Immigrants in Spain: A New Approach, 1. září 2005, dostupné na: <http://www.migrationinformation.org/Feature/display.cfm?id=331>
- Migration Policy Institut, dostupné na: <http://www.migrationpolicy.org/>
- Kępińska Ewa – Recent Trends in International Migration Poland 2003, Institut for Social Studies, 2003, dostupné na: <http://pdc.ceu.hu/archive/00001898/01/052.pdf>
- Iglicka Krystyna - EU Membership Highlights Poland's Migration Challenges, Center for International Relations, Warsaw, 2005, dostupné na <http://www.migrationinformation.org/Profiles/display.cfm?id=302>
- Iglicka Krystyna, Kaźmierkiewicz Piotr a Weinar Agnieszka - Current Immigration Debates in Europe: A Publication of the European Migration Dialogue, září 2005, dostupné na <http://www.isp.org.pl/files/9449031050031769001129732716.pdf>